

**KLÍČ K VYBRANÝM CVIČENÍM
Z UČEBNICE**

ZEMĚPIS 8

EVROPA

EVROPA

UČEBNICE

str. 8

1. Jmenujte světadíly, které jsou větší než Evropa.

Asie, Afrika, Jižní Amerika, Severní Amerika, Antarktida.

2. Jmenujte světadíl, který je menší než Evropa.

Austrálie.

1. Ve školním atlasu světa vyhledejte evropské země, kterými prochází severní polární kruh.

Norsko, Švédsko, Finsko, Rusko.

2. Vysvětlete pojmy polární den a noc.

Polární den je časové období, kdy po dobu nejméně jednoho dne nezapadne Slunce pod obzor. Polární noc je časové období, kdy po dobu nejméně jednoho dne Slunce nevyjde nad obzor.

UČEBNICE

str. 9

1. Jaká je přibližná rozloha Evropy? Se kterým světadílem tvoří Evropa dohromady jeden kontinent?

Přibližně 10,4 milionu km², s Asií tvoří kontinent Eurasie.

2. Která důležitá rovnoběžka a poledník procházejí územím Evropy?

Nultý poledník, 50. rovnoběžka severní šířky.

UČEBNICE

str. 11

1. Zopakujte si z učiva 6. ročníku, jak vznikají pohoří.

Pohoří vznikají nejčastěji při pohybu dvou litosférických desek proti sobě. Při tomto pohybu se vlní do vrás (vrásnění) nebo rozlámou na kry (kerná činnost).

1. Na kterých litosférických deskách leží Evropa?

Evropa leží na eurasijské litosférické desce.

2. Jak se nazývá nejrozsáhlejší evropská nížina?

Východoevropská nížina.

3. Jak se nazývá největší evropské pohoří a jeho nejvyšší vrchol?

Alpy, Mont Blanc.

UČEBNICE

str. 12

1. Vysvětlete rozdíl mezi podnebím a počasím.

Počasí je stav ovzduší v určitém okamžiku na určitém místě. Podnebí je dlouhodobý průměrný stav počasí na určitém místě.

2. Vysvětlete pojmy meteorologie a klimatologie.

Meteorologie je věda zkoumající atmosféru a jevy v ní. Klimatologie je věda zkoumající podnebí studující dlouhodobou podobu a účinky meteorologických procesů na Zemi.

3. Vyjmenujte základní i přechodné podnebné pásy na Zemi.

Tropický, subtropický, mírný, subpolární, polární.

UČEBNICE

str. 13

Uvedte faktory, které mají vliv na podnebí Evropy. Charakterizujte jednotlivé podnebné pásy na území Evropy.

Nadmožská výška, Severoatlantský proud, Golfský proud, vzdálenost od oceánu. Subpolární pás – dlouhé studené zimy a krátká studená léta, mírný pás – střídání čtyř ročních období, subtropický pás – střídání suchého a teplého léta s mírnou a deštivou zimou.

1. Ve školním atlasu vyhledejte státy a hlavní města, kterými protéká Dunaj.

Dunaj protéká státy: Německo, Rakousko, Slovensko, Maďarsko, Chorvatsko, Srbsko, Bulharsko, Rumunsko, Moldavsko a Ukrajina; a hlavními městy: Vídeň, Bratislava, Budapešť a Bělehrad.

2. Jaký je rozdíl mezi průlivem a průplavem?

Průliv je přírodní, průplav je uměle vytvořený.

1. Vyjmenujte jednotlivé evropské přírodní krajiny.

Tundra a lesotundra, tajga, listnatý a smíšený les, step a lesostep, subtropická krajina, horská krajina.

2. Vyjmenujte oblasti, kde se jednotlivé přírodní krajiny v Evropě rozprostírají. Můžete využít školní atlas.

Tundra – podél pobřeží Severního ledového oceánu, severní a severovýchodní Evropa, tajga – severní a severovýchodní Evropa, listnatý a smíšený les – např. střední Evropa, step a lesostep – jihovýchodní Evropa, subtropická krajina – jižní a jihovýchodní Evropa, podél Středozemního moře, horská krajina – např. Alpy.

3. Popište jednotlivé přírodní krajiny a vyjmenujte pro každé z nich typické zvíře a dřevinu či rostlinu.

Tundra a lesotundra: mechy, lišejníky, sob polární, liška polární.

Tajga: smrk, medvěd hnědý, jelen, vlk.

Listnatý a smíšený les: buk, dub, javor, bříza, jelen, srnec, prase divoké.

Step a lesostep: hlodavci, ještěrky, bezobratlí, obilniny.

Subtropická krajina: šakal, tvrdolisté rostliny, réva vinná.

Horská krajina: kamzík, borovice kleč, lišejník.

Které státy leží v oblastech s nejvyšší a nejnižší hustotou zalidnění? Pracujte s mapkou na této straně.

Nejvyšší hustota: Belgie, Německo, Velká Británie, Itálie. Nejnižší hustota: Island, Norsko, Švédsko, Finsko, Rusko

1. Které státy mají za svá hlavní města Moskvu, Londýn a Paříž?

Moskva – Rusko, Londýn – Velká Británie, Paříž – Francie.

2. Pomocí školního atlasu zjistěte, které řeky protékají těmito městy.

Moskva – Moskva, Londýn – Temž, Paříž – Seina.

Pomocí školního atlasu nebo internetu vyjmenujte 5 evropských států, které jsou rozlohou menší než Česká republika.

Irsko, Litva, Lotyšsko, Kypr, San Marino, Chorvatsko, Slovensko, ...

1. Uveďte nejlidnatější evropská města.

Nejlidnatější města jsou Moskva, Londýn, Paříž a Istanbul.

2. Jmenujte dva rozlohou největší státy Evropy.

1. Rusko, 2. Ukrajina.

3. Vyjmenujte dva nejlidnatější státy Evropy.

Rusko a Německo.

4. Které jazyky jsou v Evropě nejužívanější?

Ruština, němčina, francouzština, angličtina.

5. Které náboženství v Evropě má nejvíc věřících?

Křesťanství.

1. Vyjmenujte nejvýznamnější plodiny, které se v Evropě pěstují, a nejvýznamnější suroviny, které se zde těží.

Plodiny: obilniny (pšenice, ječmen, kukuřice), brambory, ovoce, olivy, zelenina;

Suroviny: Černé a hnědé uhlí, železná ruda, barevné kovy (měď, hliník), draselné soli.

2. Popište nejvýznamnější průmyslová odvětví v Evropě. Které oblasti jsou hospodářsky nejvyspělejší?

Energetický průmysl – slouží k výrobě elektrické energie, potravinářský průmysl – zpracovávání živočišných a rostlinných surovin k výrobě potravin, chemický průmysl – zpracovávání ropy, výroba plastů, farmaceutický průmysl atd., strojírenský průmysl – výroba automobilů a ostatních dopravních prostředků. Nejvyspělejší jsou oblasti střední a západní Evropy.

1. Co je Evropská unie a kolik má členských zemí? Vysvětlete pojmy eurozóna a schengenský prostor.

Evropská unie je politicko-hospodářské uskupení 28 evropských států určené ke společné spolupráci. Schengenský prostor je území, na kterém je zajištěn volný pohyb osob. Eurozóna je území velké části států EU, kde se užívá společná měna – euro.

2. Co je Severoatlantická aliance a co Organizace spojených národů? Je Česká republika jejich členem?

Severoatlantická aliance je mezinárodní vojenská organizace, OSN je mezinárodní organizace sloužící k zajištění celosvětového míru. Česká republika je členem obou zmíněných organizací.

1. Ve školním atlasu vyhledejte nadmořskou výšku nejvyšších vrcholů uvedených pohoří.

Ural – Narodnaja 1 895 m n. m., Krymské hory – Roman-koš 1 545 m n. m.

1. Ve školním atlasu zjistěte, které světadíly jsou rozlohou menší než Rusko.

Menší než Rusko jsou světadíly Antarktida, Evropa a Asie.

2. Vypočítejte, kolikrát by se Česká republika vešla do Ruska.

Česká republika by se do Ruska vešla asi 216krát.

3. Podle mapy ve školním atlasu vyjmenujte státy, se kterými sousedí Rusko.

Rusko sousedí s Norskem, Finskem, Estonskem, Lotyšskem, Běloruskem, Ukrajinou, Gruzíí, Ázerbájdžánem, Kazachstánem, Čínou, Mongolskem, Severní Koreou, a prostřednictvím Kaliningradské enklávy s Polskem a Litvou.

Vyhledejte na mapě Bělorusko a jmenujte jeho sousední státy.

Polsko, Litva, Lotyšsko, Rusko, Ukrajina.

Vyhledejte na mapě Ukrajinu, jmenujte státy, se kterými sousedí, a moře, která ji omývají.

Státy: Bělorusko, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Rumunsko, Moldavsko, Rusko. Moře: Azovské, Černé.

1. Vyjmenujte státy východní Evropy a jejich hlavní města.

Rusko – Moskva, Bělorusko – Minsk, Moldavsko – Kišinev, Ukrajina – Kyjev.

2. Který národ převážně žije ve východní Evropě? Které náboženství vyznává většina obyvatel východní Evropy?

Ve východní Evropě žijí převážně Slované, většina obyvatel jsou křesťané hlásící se k pravoslavné církvi.

3. Která národnostní menšina je nejpočetnější na Ukrajině a v Bělorusku?

Rusové.

4. Popište přírodní podmínky Ruska, včetně jeho asijské části.

Povrch Ruska tvoří nížiny (Východoevropská, Západosibiřská) a pohoří (Kavkaz, Ural, Středosibiřská vysočina). Většina území Ruska patří do mírného podnebného pásu. Vlivem velké vzdálenosti od Atlantského oceánu na velké části panuje vnitrouzemské podnebí s velkými výkyvy teplot mezi zimou a létem.

5. Stručně charakterizujte hospodářství jednotlivých států regionu.

Na území Ruska se nachází velké zásoby nerostných surovin. V Bělorusku je důležitý průmysl – potravinářský, papírenský a strojírenský. Ukrajina a Moldavsko jsou nejchudší státy Evropy závislé na zemědělství.

6. Které plodiny se ve východní Evropě pěstují?

Pšenice, ječmen, tabák, réva vinná (Moldavsko), brambory.

7. Které nerostné suroviny se ve východní Evropě těží?

Černé uhlí, nikl, platina, zlato, železná ruda, ropa a zemní plyn (Rusko); draselné soli (Bělorusko); železná ruda, černé uhlí a mangan (Ukrajina).

9. Charakterizujte dopravu východní Evropy.

Nejdůležitější je automobilová doprava, na delší vzdálenosti letecká, a železniční – Moskvu s Dálným východem spojuje nejdelší železniční trať na světě - transsibiřská magistrála.

UČEBNICE

str. 31

1. Pomocí školního atlasu vyhledejte severoevropské státy, kterými prochází severní polární kruh. Vysvětlete, co je polární den a polární noc.

Norsko, Švédsko, Finsko. Polární den je časové období, kdy po dobu nejméně jednoho dne nezapadne Slunce pod obzor. Polární noc je časové období, kdy po dobu nejméně jednoho dne Slunce nevyjde nad obzor.

2. Pomocí školního atlasu vyhledejte nadmořskou výšku nejvyšších vrcholů Norska, Švédska, Finska a Islandu.

Norsko – Galdhopiggen 2 469 m, Švédsko – Kebnekaise 2 104 m, Finsko – Haltitunturi 1 328 m, Island – Hvanndalshnúkur 2 110 m.

UČEBNICE

str. 32

1. Najděte na mapě, se kterými zeměmi jednotlivé pobaltské státy sousedí. Popište jejich polohu.

Nejseverněji leží Estonsko, sousedí s Lotyšskem a Ruskem. Lotyšsko sousedí s Litvou i Estonskem, dále Ruskem a Běloruskem. Litva leží nejjihněji, sousedí s ruskou enklávou Kaliningrad, s Polskem, Běloruskem a Lotyšskem.

2. Charakterizujte obyvatelstvo pobaltských států a hospodářství těchto zemí.

V Litvě žije početná polská menšina, v Lotyšsku početná ruská menšina, Estonci mají jazykově a kulturně nejbližší k Finům. Estonsko je hospodářsky nejvyspělejší stát regionu, v Lotyšsku je rozvinutý papírenský, strojírenský a potravinářský průmysl.

3. Na mapě vyhledejte největší jezero Estonska, které tvoří hranici s Ruskem.

Čudské jezero.

UČEBNICE

str. 33

1. Pomocí atlasu zjistěte, se kterými státy Finsko sousedí a které moře omývá jeho jižní hranici.

Švédsko, Norsko a Rusko; Baltské moře.

Která moře a průlivy obklopují břehy Dánska, Faerských ostrovů a Grónska?

Dánsko obklopuje Severní moře, Baltské moře, a průlivy Skagerrak, Kattegat a Oresund. Grónsko obklopuje Grónské moře, Baffinovo moře, Dánský průliv a Davisův průliv. Faerské ostrovy obklopuje Norské moře a Atlantský oceán.

Pomocí atlasu zjistěte:

1. Která moře omývají břehy Švédska.

Baltské moře.

2. Názvy největších švédských ostrovů, průlivů, zálivů a jezer.

Ostrov: Gotland a Óland; průlivy: Kattegat, Oresund; záliv: Botnický; jezera: Vänern a Vättern.

3. Ve kterých podnebných páslech leží území Švédska.

Z velké části v mírném, na severu přechod v subpolární.

Ve školním atlasu vyhledejte oblast těžby železné rudy ve Švédsku.

Na severu Švédska.

2. Se kterými státy Norsko sousedí? Která moře omývají břehy Norska a Špicberků?

Norsko sousedí se Švédskem a Finskem, omývají jej Severní moře, Norské moře a Barentsovo moře. Špicberky omývá Barentsovo moře.

Pomocí mapy porovnejte: a) povrch Švédska a Norska, b) rozlohu a počet obyvatel těchto států.

a) Norsko má oproti Švédsku členitější pobřeží, a krajina je hornatějšího charakteru, ve Švédsku převažují nížiny, je zde hustější říční síť a více jezer.

b) Rozloha obou států je podobná, Švédsko je větší, avšak počet obyvatel ve Švédsku se rovná téměř dvojnásobku počtu obyvatel Norska.

1. Vyjmenujte státy a oblasti patřící do severní Evropy.

Litva, Lotyšsko, Estonsko, Finsko, Dánsko, Švédsko, Island, Norsko.

2. Popište přírodní podmínky států severní Evropy.

Povrch je značně členitý, většinu území tvoří roviny. Většina regionu leží v mírném podnebném pásu. Západ má oceánské podnebí, směrem na východ přechází podnebí ve vnitrozemské. Na severu regionu panuje subpolární podnebí. V oblasti se nachází mnoho jezer.

3. Stručně charakterizujte pobaltské státy.

Rozkládají se při východním pobřeží baltského moře, byly součástí SSSR, žije v nich početná ruská menšina. Mají nedostatek nerostných surovin, důležitý je chov dobytka a rybolov. Rozvinutý je potravinářský průmysl, elektrotechnika. V Estonsku je hospodářství zaměřené na služby, především bankovníctví, rozvíjí se informační technologie.

4. Proč obyvatelstvo Finska, Švédska nebo Norska žije většinou na jihu a podél pobřeží?

Na jihu se nachází nejvíce orné půdy a panuje zde nejvhodnější klima pro život.

5. Charakterizujte přírodní podmínky Islandu v porovnání s ostatními severoevropskými státy.

Je to ostrovní stát, na kterém se nachází mnoho gejzírů a sopek, omývá jej teplý mořský Severoatlantský proud, proto většina území navzdory své poloze patří do mírného podnebného pásu.

Pracujte s atlasem:

1. Co je nultý poledník? Kterým britským městem a západoevropskými státy prochází?

Nultý poledník je základní poledník, od kterého se počítá zeměpisná délka. Prochází Londýnem (Velkou Británií) a Francií.

2. Vyjmenujte další ostrovy a souostroví patřící k západní Evropě.

Korsika, Shetlandy, Normanské ostrovy...

Pomocí atlasu nebo internetu vyhledejte nadmořskou výšku nejvyšších vrcholů Velké Británie a Francie.

VB – Ben Nevis 1 344 m n. m., Francie – Mont Blanc 4 810 m n. m.

- 1. Vyhledejte na mapě moře, která omývají břehy západní Evropy. Ukažte si i nejvodnatější řeky.**
Severní moře, Keltské moře, Středozemní moře, Atlantský oceán.

UČEBNICE

str. 38

- 1. Pomocí atlasu nebo internetu zjistěte, která další mimoevropská území jsou součástí Velké Británie.**
Např. Bermudy, Montserrat, Pitcairnovy ostrovy, ostrov sv. Heleny.
- 2. Pomocí atlasu nebo internetu zjistěte nejvyšší vrchol Velké Británie.**
Ben Nevis, 1344 m n. m.

UČEBNICE

str. 39

- 1. Který stát má část svého území na ostrově Irsko?**
Velká Británie.
- 2. Ve školním atlase nebo na internetu vyhledejte, která moře a průlivy oddělují Irsko a Velkou Británii.**
Severní průliv, Irské moře, Svatojiřský průliv.
- 3. Odůvodněte, proč se Irsko orientuje na potravinářský průmysl.**
Většinu území tvoří louky, které slouží pro pastvu hovězího dobytka a ovcí, dále je díky poloze rozvinutý rybolov.

UČEBNICE

str. 40

- 1. Podle atlasu vyjmenujte moře, která omývají břehy Francie, jmenujte zálivy a průlivy.**
Severní moře, Atlantský oceán, Středozemní moře, Biskajský záliv, Lamanšský průliv, Lví záliv, Gaskoňský záliv.
- 2. Vyhledejte a jmenujte nejvyšší vrchol Alp a Pyrenejí.**
Alpy – Mont Blanc, Pyreneje – Pico de Aneto (Španělsko).

Ve školním atlase vyhledejte přístavy a letiště ve Francii a uveďte, kde leží.

Přístavy – Le Havre, St-Nazaire, Calais, Marseille; letiště – Paříž, Nice.

UČEBNICE

str. 41

Na mapě nebo ve školním atlase vyhledejte:

- 1. pohoří Ardeny, dvě největší belgické řeky, nejvyšší vrchol Belgie a jeho nadmořskou výšku.**
Nejvyšší hora Belgie je Botrange s nadm. Výškou 694 m n. m.; největší belgické řeky jsou Šelda a Máza.
- 2. největší belgická (přístavní) města. Najděte obec Waterloo a řekněte, čím se proslavila.**
Přístavní města – Bruggy a Antverpy. Waterloo je místo slavné bitvy, kde byl poražen Napoleon.

Vyhledejte ve školním atlase řeky, které protékají Nizozemskem. Kterými významnými městy v Nizozemsku protéká řeka Rýn?

Nejvýznamnější jsou řeky Máza, Šelda a Rýn. Rýn protéká Utrechttem.

UČEBNICE

str. 42

- 2. Která důležitá evropská instituce sídlí v Haagu?**
Mezinárodní trestní soud, mezinárodní soudní dvůr.
- 3. Co víte o Janu Amosovi Komenském? Proč prožil velkou část svého života v cizině? Kde leží jeho hrob?**
Učitel národa, postaral se o reformy ve školském systému, učení „škola hrou“, musel emigrovat kvůli svému náboženskému vyznání (protestant), jeho hrob leží ve městě Naarden v Nizozemsku.

Jan Lucemburský vládl i Českému království. Co o tomto králi víte?

První z rodu Lucemburků, málo se staral o domácí politiku, byl velký válečník, zemřel v bitvě u Kresčaku.

1. Vyjmenujte státy regionu západní Evropa a jejich hlavní města. Uvedte tři největší ostrovy západní Evropy.

Velká Británie – Londýn, Irsko – Dublin, Francie – Paříž, Belgie – Brusel, Nizozemsko – Amsterdam, Lucemburško – Lucemburk. Velká Británie, Irsko, Korsika.

2. Porovnejte povrch jednotlivých západoevropských států.

Povrch Velké Británie je nížinného až vysočinového charakteru, v Beneluxu převažují roviny. Ve Francii nalezneme jak nížiny, tak velmi hornaté oblasti (Alpy, Pyreneje) Ve Francii také leží nejvyšší hora Evropy Mont Blanc.

3. Které západoevropské státy mají nejvhodnější podmínky pro zemědělství? Popište hospodářství těchto států.

Francie, Belgie, Nizozemí. Všechny státy jsou hospodářsky velmi vyspělé, Francie patří mezi hospodářsky nejsilnější země světa.

UČEBNICE

str. 44

1. Součástí kterých států jižní Evropy jsou tyto ostrovy: Mallorca, Sardinie, Sicílie, Kréta?

Mallorca – Španělsko, Sardinie – Itálie, Sicílie – Itálie, Kréta – Řecko.

2. Vyjmenujte další ostrovy a souostroví patřící k regionu jižní Evropa.

Madeira, Malta, Kypr, Baleáry.

1. Pomocí atlasu nebo internetu vyhledejte nadmořskou výšku nejvyšších vrcholů Portugalska, Španělska, Itálie a Řecka.

Španělsko – Pico de Teide (ostrov Tenerife, 3 718 m n. m.), na pevnině Mulhacén (3 478 m n. m.); Portugalsko – Ponta de Pico (Azorské ostrovy, 2 351 m n. m.), na pevnině Torre (1 993 m n. m.); Itálie – Mont Blanc (4 810 m n. m.); Řecko – Mytikas (2 917 m n. m.).

2. Pomocí atlasu vyhledejte sopky patřící k jižní Evropě. Dále zjistěte, zda je sopka aktivní, spící nebo vyhaslá.

Etna (Itálie, aktivní), Stromboli (Itálie, aktivní), Vesuv (Itálie, aktivní). Santorini (Řecko, spící).

Ve školním atlasu zjistěte, jak vysoký přírůstek obyvatel vykazují státy jižní Evropy.

Španělsko – kladný do 5%, Itálie a Portugalsko – záporný do -2%, Řecko – záporný pod -2%.

UČEBNICE

str. 45

Při ústí které řeky leží hlavní město Lisabon? Popište jeho polohu.

Při ústí řeky Tejo, Lisabon je přístav ležící v malém zálivu na západní straně země.

1. Pomocí atlasu uveďte moře, průlivy a zálivy obklopující břehy Portugalska a Španělska. Vyhledejte hlavní přístavy.

Gaskoňský záliv, Atlantský oceán, Cádizský záliv, Gibraltarský průliv, Alboránské moře, Valencijský záliv, Středozemní moře, Baleárské moře; Lisabon, Porto, Barcelona, Valencia.

2. Který důležitý poledník prochází Španělskem? Pomocí atlasu zjistěte, ve kterém časovém pásmu leží Španělsko.

Nultý poledník, Španělsko leží v pásmu +1, stejně jako Česká republika.

UČEBNICE

str. 47

1. Pomocí atlasu vyjmenujte moře, průlivy, zálivy a řeky Itálie.

Moře: Tyrhénské moře, Jaderské moře, Jónské moře, Ligurské moře, Středozemní moře.

Průlivy: Maltský průliv, Messinský průliv, Bonifácký průliv.

Zálivy: Benátský záliv, Tarentský záliv, Janovský záliv.

Řeky: Pád, Tibera, Arno.

2. Vyhledejte v atlasu italské sopky. Pomocí internetu zjistěte, kdy byly tyto sopky naposledy činné. Zhodnotte nebezpečí v současnosti.

Viz str. 44.

2. Kdy a k jakému účelu bylo postaveno Koloseum?

V prvním století před naším letopočtem, bylo určeno ke gladiátorským zápasům, je nazýváno římskou arénou smrti.

3. Co víte o starověkých městech Pompeje a Herculaneum?

Města byla pohřbena výbuchem sopky Vesuv.

4. Znáte některá typická italská jídla? Pomůže vám internet.

Pizza, těstoviny, špagety, lasagne...

UČEBNICE

str. 49

V atlasu vyhledejte řecká pohoří a moře, která omývají Řecko. Zjistěte nadmořskou výšku hory Mytikas. Co víte o Olympu?

Pohoří: Pindos, Parnas, Olymp, Peloponés. Mytikas – 2917 m n. m. Olymp byl považován ve starověké řecké kultuře za sídlo bohů.

Moře: Jónské moře, Krétské moře, Egejské moře, Thrácké moře, Středozemní moře.

Na kterém řeckém ostrově vznikla nejstarší evropská civilizace? Jak se nazývala?

Mínojská civilizace, Kréta.

1. Vyjmenujte státy regionu jižní Evropy a jejich hlavní města.

Portugalsko – Lisabon, Španělsko – Madrid, Andorra – Andorra la Vella, Monako – Monako, Itálie – Řím, Vatikán – Vatikán, San Marino – San Marino, Malta – Valletta, Řecko – Athény.

2. Popište přírodní podmínky států jižní Evropy.

Povrch je značně hornatý, rozkládají se zde Pyreneje, Apeniny, Alpy, pohoří Pindos. Je zde častá sopečná činnost a zemětřesení. V regionu převládá subtropické podnebí. Říční síť není příliš hustá, většinu území tvoří subtropická krajina s tvrdolistými dřevinami.

3. Vyjmenujte čtyři největší ostrovy a souostroví jihoevropských států.

Sicílie, Sardinie, Baleárské ostrovy, Kréta.

4. Charakterizujte hospodářství států jižní Evropy s ohledem na jejich polohu a přírodní podmínky regionu.

V regionu je důležité zemědělství, ke kterému se zde nachází vhodné přírodní podmínky. Důležitý je také rybolov. Nejvýznamnější částí hospodářství pro region jižní Evropy je cestovní ruch.

UČEBNICE

str. 51

1. Vyjmenujte poloostrovy, ostrovy a souostroví patřící k regionu jihovýchodní Evropa.

Balkánský poloostrov, poloostrov Istrije, chorvatské ostrovy – Krk, Hvar, Korčula...

2. V jakém časovém pásmu se nacházejí státy jihovýchodní Evropy?

Je zde rozdíl oproti ČR? Většina států se nachází ve stejném časovém pásmu jako Česká republika, pouze státy Bulharsko a Rumunsko se nachází v pásmu + 2 h. od Greenwiche.

1. Pomocí mapky na této straně porovnejte velikost států regionu jihovýchodní Evropa.

Jednotlivé balkánské státy jsou podstatně menší, než Bulharsko a Rumunsko. Rumunsko je největší stát regionu, Kosov nejmenší.

2. Co je delta?

Rozvětvené ústí řeky do moře nebo jezera.

Vrchol Triglav vyhledejte v atlasu. Uveďte jeho nadmořskou výšku.

2 864 m n. m.

V atlasu vyhledejte poloostrovy a další ostrovy patřící k Chorvatsku.

Poloostrov Istrie, Korčula, Pelješac, Cres, ...

Vyhledejte na mapě významná chorvatská turistická letoviska a přístavy při pobřeží Jaderského moře.

Rijeka, Zadar, Split, Dubrovnik.

Vyhledejte nejvyšší vrchol státu a určete jeho nadmořskou výšku.

Bosanski Maglič 2381 m n. m.

1. Ve školním atlasu vyhledejte Skadarské jezero – největší na Balkáně. Na hranici kterých států leží?

Leží na hranici Černé Hory a Albánie.

2. Srovnajte polohu Bosny a Hercegoviny, Černé Hory a Srbska. Vysvětlete, v čem je poloha Černé Hory pro hospodářství státu výhodnější.

Černá Hora má přístup k moři – tím pádem větší potenciál pro cestovní ruch a služby celkově.

1. V atlasu vyhledejte nejvyšší vrchol Srbska a uveďte jeho nadmořskou výšku.

Midžur 2 169 m n. m.

2. Která slavná literární postava pronesla památný výrok „Na Bělehrad! Na Bělehrad!“?

V Jaké souvislosti to bylo?

Voják Švejk, když byl veden k odvodu do války.

1. Ve školním atlasu vyhledejte pohoří na území Albánie.

Prokletije.

2. Jmenujte průliv, který odděluje Albánii od Itálie. Který velký řecký ostrov leží v těsné blízkosti Albánie?

Otrantský průliv, Korfu.

Severní Makedonie byla ve starověku součástí makedonské říše. Jak se nazýval její slavný král, který při svých dobovačných válkách dotáhl se svým vojskem až k řece Indus do dnešní Indie?

Alexandr Makedonský.

1. Jmenujte bulharská přímořská letoviska, která znáte. Víte, čím se vyznačuje pobřeží Černého moře v Bulharsku?

Varna, Burgas. Vyznačuje se krásnými, zlatými pískovými plážemi.

1. Vyjmenujte státy jihovýchodní Evropy a jejich hlavní města.

Slovinsko – Lublaň, Chorvatsko – Záhřeb, Bosna a Hercegovina – Sarajevo, Černá Hora – Podgorica, Srbsko – Bělehrad, Kosovo – Priština, Albánie – Tirana, Severní Makedonie – Skopje, Bulharsko – Sofie, Rumunsko – Bukurešť.

2. Vyjmenujte státy bývalé Jugoslávie a stručně je charakterizujte.

Slovensko, Chorvatsko, Severní Makedonie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Kosovo, Srbsko.

3. Porovnejte mezi sebou přírodní podmínky států při pobřeží Jaderského moře a států při pobřeží Černého moře.

Státy při Jaderském moři mají subtropické podnebí s horkým létem a mírnou zimou, zatímco u států při Černém moři převládá mírné, vnitrozemské podnebí.

4. Popište problémy, se kterými se musejí státy jihovýchodní Evropy nejvíce potýkat.

Region je nejméně vyspělý z celé Evropy, díky pestrému náboženskému a národnostnímu složení zde dochází k mnoha konfliktům.

UČEBNICE

str. 58

Jmenujte státy, se kterými sousedí Česká republika.

Rakousko, Německo, Slovensko, Polsko.

V atlasu vyhledejte nadmořskou výšku nejvyšších vrcholů Švýcarska, Rakouska, Německa, Polska, Maďarska, Slovenska a České republiky.

Švýcarsko – Dufourspitze 4 634 m n. m., Rakousko – Grossglockner 3 798 m n. m., Německo – Zugspitze 2 962 m n. m., Polsko – Rysy 2 503 m n. m., Maďarsko – Kékes 1 014 m n. m., Slovensko – Gerlachovský štít 2 655 m n. m., Česká republika – Sněžka 1 602 m n. m.

1. Pomocí atlasu uveďte, na území kterých států se rozkládají Alpy?

Rakousko, Švýcarsko, Itálie a Francie.

2. Která moře omývají břehy přímořských států střední Evropy?

Baltské moře a Severní moře.

UČEBNICE

str. 59

1. Který evropský stát je rozlohou i počtem obyvatel největší? Který je druhý v pořadí?

Největší evropský stát je Rusko. Druhý největší rozlohou je stát Ukrajina, druhý nejlidnatější Německo.

2. Pracujte s grafem. Jak se nazývá nejmenší a nejméně lidnatý středoevropský stát? Zadávejte si další otázky.

Lichtenštejnsko.

UČEBNICE

str. 60

Vyhledejte na mapě, na území kterých dalších států leží Bodamské jezero.

Rakousko, Švýcarsko.

1. Pomocí atlasu nebo internetu vyhledejte všechny spolkové země Německa a zjistěte, které sousedí s ČR.

Sasko a Bavorsko.

2. Vyhledejte, které řeky protékají čtyřmi nejlidnatějšími městy Německa.

Berlín – Havola a Spréva, Hamburg – Labe, Mnichov – Isar a Wurm, Kolímn nad Rýnem – Rýn.

UČEBNICE

str. 61

Vyhledejte pomocí atlasu další jezera ve Švýcarsku.

Neuchatelské, Thunské, Vierwaldstattské.

1. Vysvětlete, co znamená pojem neutrální stát. Znáte kromě Švýcarska nějaký další neutrální stát?

Neutrální stát je takový stát, který se v době války nepřidá na stranu ani jednoho z válčících bloků. Dalšími neutrálními státy jsou Rakousko, Švédsko, Finsko a Irsko.

2. Zjistěte, čím se zbyývají mezinárodní organizace UNESCO a UNICEF.

UNESCO je mezistátní organizace spadající pod OSN, zabývající se kulturou, vzděláním a vědou. UNICEF také spadá pod OSN, a je to největší mezinárodní organizace zabývající se ochranou a podporou dětí.

UČEBNICE

str. 62

Ve městě Salcburk se narodil Wolfgang Amadeus Mozart. Víte, čím se tento umělec proslavil? Zjistěte názvy jeho nejvýznamnějších děl.

Slavný klavírní virtuos a klasicistní hudební skladatel. Figarova svatba, Don Giovanni, Requiem d moll.

UČEBNICE

str. 63

1. Vyhledejte nejvyšší vrchol Maďarska a určete jeho nadmořskou výšku. Porovnejte ji s ostatními vrcholy visehradských zemí.

Kekés – 1 014 m n. m., jedná se o nejnižší vrchol z visehradských zemí.

2. Vyhledejte, kterými státy a hlavními městy protéká Dunaj.

Německo, Rakousko, Slovensko, Maďarsko, Chorvatsko, Srbsko, Bulharsko, Rumunsko, Moldavsko, Ukrajina. Vídeň, Bratislava, Budapešť a Bělehrad.

3. Zjistěte rozlohu jezera Balaton a rozlohu Prahy. Výsledky porovnejte.

Praha – 496 km², Balaton – 596 km².

UČEBNICE

str. 64

Ve školním atlasu vyhledejte:

1. Nejvyšší vrchol Slovenska a určete jeho nadmořskou výšku. Ve kterém pohoří se nachází?

Gerlachovský štít, 2 655 m n. m., Vysoké Tatry.

2. Které přítoky přibírá řeka Dunaj na území Slovenska?

Hron a Váh.

1. Na internetu zjistěte význam zkratky TANAP. Uveďte některé živočichy, kteří zde žijí.

Tatranský národní park. Medvěd hnědý, svišť horský, rys ostrovid.

2. Víte, kdo byl podle lidové tradice Jánošík? Pokud ne, zjistěte např. na internetu.

Slovenský zbojník a národní hrdina, který „bohatým bral a chudým dával“.

1. Vyjmenujte státy střední Evropy a jejich hlavní města. Stručně charakterizujte alpské země a visehradské země.

Německo – Berlín, Švýcarsko – Bern, Lichtenštejnsko – Vaduz, Rakousko – Vídeň, Polsko – Varšava, Maďarsko – Budapešť, Slovensko – Bratislava. Alpské země patří k hospodářsky nejvyspělejším zemím světa. Visehradské země ve východní části regionu ovládali do roku 1989 komunisté, jsou zaostalejší.

2. Popište přírodní podmínky států střední Evropy.

Povrch regionu je značně členitý, na jihozápadě se rozprostírají Alpy, v centrální části nížiny a na východě Karpaty. Střední Evropa patří do mírného podnebného pásu. Nejvodnatější řekou je Dunaj, většinu území pokrývají smíšené lesy mírného pásu.

3. Vyjmenujte alespoň čtyři nejdůležitější průmyslová odvětví střeoevropských států.

Strojírenský průmysl, chemický průmysl, potravinářský průmysl, dřevozpracující průmysl.

4. Které plodiny se v regionu nejvíce pěstují a které nerostné suroviny se nejvíce těží?

Obilniny, ovoce, vinná réva; černé a hnědé uhlí, železná ruda, bauxit.